

SLOVENSKI NAROD

Štampa vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insera ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knašlova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knašlova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Kakšen naj bo sporazum?

Situacija, ki je nastala v naši državi po prvem uradnem sestanku radikalnih in radičevskih delegatov za pogajanja, sicer še ni povsem razčiščena, vendar pa se že kažejo obrisi novega notranje-političnega življenja. Protokol pogajanj z vsemi spremembami in pravki od strani ministrskega predsednika Pašića je podpisan in za danes popoldne je napovedan sestanek zastopnikov obeh strank, ki naj bi končno redigirali in odobrili sporazum. Drugemu ustavnemu faktorju in baje že poslana na vpogled lista nove vlade, ki bo imenovana po verzijah iz Beograda v sredo ali četrtek. S tem bi bila faza pogajanj zaključena in naša notranja politika bi krenila v drugo smer. Posebnost zaključnih pogajanj je bila v tem, da je ostala javnost ves čas brez zanesljivih informacij, da niti z radikalne, niti z radičevske strani nismo imeli točnih poročil zlasti o garancijah, da se bo program zasnovega sporazuma zanesljivo realiziral. Zato je tudi težko govoriti o sporazumu kot takem in predvidevati vsa posledice, ki jih bo imela ta formalna rešitev nesrečnega srbsko-hrvatskega spora.

Pogajanja je začela in vodila na izrecno željo samih radičevcev radikalna stranka. Ključ k rešitvi tega eminentno važnega notranje-političnega problema je imel ves čas v rokah ministrskega predsednika Pašića, ki mu je bila poverjena usoda države po ponesrečenem eksperimentu z Davidovičevim vladom čreda miru in zakonitosti pod pogojem da sklene pakt z voditeljem samostojno-demokratske stranke Svetozarjem Pribičevićem. Kralj, kakor tudi vsi drugi trezni politični krogi so bili takrat prepričani, da brez energične, če treba tudi brezobzirne akcije proti razdiralnim elementom, proči grabinjem našega edinstva, ni izhoda iz kritičnega položaja, kamor je bila spravila država famozna opozicijska kombinacija. — To akcijo je poveril drugi ustavnemu faktorju iz Narodnega bloka v osebi njegovih voditeljev Nikole Pašića in Svetozara Pribičevića kot dveh preizkušenih državnikov, ki sta brez večjih notranjih perturbacij v polni meri tudi rešila to težko nalogo.

Pod vladjo Narodnega bloka je krenila država na normalno pot konsolidacije in splošnega okrevanja. Samo zagrizeni poklicni opozicionisti si upajo danes ugovarjati nepobitnemu dejstvu, da so se razmere v državi pod vladjo Narodnega bloka temeljito preokrenile in smo beležili na vseh poljih javnega življenja začetek nove dobe dela, reda in uspehov. Nesporno je, da ima SDS glavno zaslugu za konsolidacijo naših notranje-političnih prilik. Zato se nam zdi tem bolj čudno, da ves čas pogajanj in tudi zdaj ko je sporazum že dosežen, oficijelni krogi niso polagali na pritegnitev SDS k kooperaciji za nadaljevanje politike Narodnega bloka tiste važnosti, ki bi bila v državnem interesu, zlasti z ozirom na stabilizacijo nacionalne politike neobhodno potrebna. Nam se zdi, da še ni napočil čas, ko bi bilo mogoče zrahljati vajeti državne politike in dati svobodo roke elementom, ki komaj čakajo, da bi mogli zopet nemoteno rovariti proti državnim avtoriteti in proti državnemu in narodnemu edinstvu. Iz tega načelnega vidika moramo presojaati sedanjí položaj in ne oziraje se ne na desno ne na levo povsem objektivno ugotoviti, da bi bila usodna pogreška, ako bi bila SDS izključena iz posrednega ali neposrednega sodelovanja v novi vladi.

Radičevci so baje na celi črti kapitalizirali in popustili celo v načelnih točkah svojega programa. Zato ni nobene pravega razloga, da bi ostala dosedanja politična kombinacija kot najmočnejši in najposposnejši politični činitelj v državi okrnjena zdaj, ko je bila njena definitivna in končna zmagaja zajamčena. Tu ne govorimo morebitnih strankarskih in osebnih interesov, nego uvidnost in zdrava pamet, ki zahteva skrajno previdnost in državniško moдрrost odločujočih činiteljev. Radičevci razdiralno delo na Hrvatskem tudi s formalnim sporazumom med Srbi in Hrvati še ni likvidirano in Beogradu se kaj lahko pripeti, da odpre vrata trojanskemu konju, ki bi definitivno upropastil vse dosedanje lepe uspehe Narodnega bloka. Že zdaj se čujejo srbski in tudi prečanski glasovi, ki svara radikalno stranko pred usodnimi posledicami kakršnihkoli koncesij radičevcem na račun politike Narodnega bloka in njegove kompaktnosti. Posledice sporazuma izven precizno začrtane poli-

Vlada RR na vidiku

Nova vlada se imenuje v četrtek? — Razporeženje v radikalnih krogih. — Kraljev prihod v Beograd.

— Zagreb, 13. julija. (Izv.) Današnje »Novosti« prinašajo iz Beograda podnaslov: Nova vlada se sestavi v četrtek, po razporeženju v radikalnem klubu, opozicija obseja postopanje Pavla Radića, kratko situacijsko poročilo, v katerem med drugim glede samostojnih demokratov navajajo, da so začeli po sobotni konferenci Svetozara Pribičevića z ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem računati z novimi prilikami. V zvezi s tem je bila tudi večeraj od 11. do 13. v prosvetnem ministrstvu konferenca samostojno-demokratskih poslancev, na kateri je Svetozar Pribičević poročilo o politični situaciji in o nadaljnji taktiki samostojnih demokratov. Svetozar Pribičević je bil ves dan v svojem kabinetu ter je večkrat konferiral s člani demokratske stranke, od 17. do 18. z ministrom za šume in rudnike dr. Žerjavom.

— Beograd, 13. julija. (Izv.) Politična situacija se sedaj razvija v smeri sestave vlade RR. Večera od 11. do 13. je bila konferenca samostojnih demokratov. Svetozar Pribičević je poročal o situaciji ter omenil, da g. Pašić doslej še ni podpisal aranžmana z radičevci. Z ozirom na novo ustvarjeno situacijo so krogi samostojno-demokratske stranke optimistični. S pokrajine prihajajo poročila, ki odobravajo taktiko samostojnih demokratov. Samostojni demokratje ne podajo sami za sebe demisijske ministri, marveč store to taktik, ko de definitivno odstopi vlada Narodnega bloka.

— Beograd, 13. julija. (Izv.) Značilna je okolnost, da nekateri srbski politični krogi nikakor ne morejo verjeti, da zapuste radikalni samostojne demokrate in razbijejo Narodni blok. Če se to zgodi, ematirajo to za nemoralno in nepošteno. Nikakor ni mogoče, da se opusti politika Narodnega bloka in da radikalni zapuste Svetozara Pribičevića. V tem ozirom so značilni članki »Balkan«, ki je znan kot organ prečanskih »Srbov«. »Balkan« je že v večeršnjem političnem članku pričel ostro kampanjo proti onim radikalom, ki skušajo doseči sporazum z radičevci in to svojo borbo danes nadaljuje. »Balkan« obtožuje radikale, da prevzema

radikalna stranka na sebe zli odij za slučaj razbitja Narodnega bloka. Opozorja tudi na eventualnosti in zle posledice, ki jih lahko prinese vlada RR za narodno-radikalno stranko, ker Stjepan Radić ni neumen človek in bo vedno vpošteval primer s samostojnimi demokrati. Danes »Balkan« odločno nastopa proti temu, da bi se razbil Narodni blok. Ako bi Narodni blok pri veljavi propadel, bi Stjepan Radić ne lekal prijateljstva z radikali, marveč bi jih neusmiljeno pregajal. Ako bi Svetozar Pribičević ošol se nadalje na strani Ljube Davidovića, bi Stjepan Radić ne zahteval, da ga Davidovičevci izključijo, prepričan, da sam lahko z njim sodeluje. Priznati je treba Svetozaru Pribičeviću, da je vedno bil odločen borec državnega in narodnega edinstva in da ni nikdar krenul na stran in Stjepan Radić je borko malo znanu stran, če so radičevci prijatelji naše države. Njih delovanje nam daje negativno potrditev. Vlada radičevcev sedi sedaj v zaporu kot vedno izključeni, obtoženi s starih zakonih, ki so jih radičevci sedaj priznali. »Balkan« konstatira popolno neiskrenost radičevcev in opozarja na nevarnost radikalne kroge, da prevzemajo na sebe težko odgovornost, ko z radičevci sestavljajo vlado RR. Opozorja na težko razočaranje, ki bo nastalo med srbskim delom našega naroda po sestavi vlade RR v Bosni in Hercegovini, v Vojvodini in na Hrvatskem. Dvomi, da bi mogel kak manifest vlade RR napraviti dober vtis. Svetozar Pribičević namerava v imenu svoje stranke podati na narod posebno deklaracijo. »Balkan« nadalje danes objavlja izjavo uglednega samostojnega demokrata, ki naglašajo: Mi smo z radikali sklenili častno in jasno pogodbo. Mirno sedaj čakamo na nadaljni razvoj. Mi sami nečemo izstopiti iz vlade in čezmalo, da nas vržejo. Upamo, da radikali tega ne morejo storiti, ker bi bilo tako postopanje nemoralno in nepošteno, kakor je to izjavil sam Nikola Pašić g. Svetozaru Pribičeviću.

Vlada reda in zakonitosti

Sporazum med radikali in radičevci. — Odločitev glede sporazuma danes popoldne. — Kombinacije iz Zagreba.

— Beograd, 13. julija. (Izv.) Večera so se sestali radikalni in radičevski delegati. Min. predsednik Pašić je zahteval k sporazumu gotove spremembe. Na popoldanskem sestanku delegatov so bile te spremembe sprejete. Podpisani je bil nato zapisnik o sporazumu. Ljuba Živković je ta zapisnik nato prinesel g. Pašiću, ki ga je pregledal in proučil ter predložil sporazum na današnji popoldanski seji radikalnega kluba v definitivno odobrenje. Za popoldne je sklicana seja HSS, ki ima tudi zavzeti končno stališče k sporazumu in sestavi vlade RR. Večera je popoldne ponovno Nikola Pašić konferiral z ministrom dr. Žerjavom.

Zastopniki HZ napovedujejo izstop iz parlamentarnega kluba HSS. Zajedničarji obnem izjavljajo, da prišče najostrejšo opozicijo proti vladi RR. Na drugi strani radičevci sami nameravajo izključiti zajedničarje iz kluba, ker so te nekoje držati klubske discipline. »Politika« javlja iz Zagreba, da je pričakovati demisijsko sedanje vlade najpozneje v sredo lista nove vlade je že sestavljena. Nova vlada se predstavi

vi skupščini v četrtek. Največ zaslug za sestavo vlade RR pripisujejo informirani krogi kralju in smatrajo, da je s tem definitivno rešeno srbohrvatsko vprašanje. Kralj prispe v Beograd baje jutri. V skupščinskem predsedništvu se odstopi radičevcem: eno podpredsedništvo in 2 tajniški mesti. Ta mesta se šele radičevcem odstopijo v jeseni.

Sporazum med radikali in radičevci temelji na načelnih novodavnih ustave in obstoječih zakonih. Nova vlada RR, ki so jo radičevci krstili v vlado reda in zakonitosti, izvede tudi volitve v oblastne skupščine. Na Hrvatskem se imajo izvršiti temeljita premeščenja uradništva, slede tudi imenovanja velikih županov na Hrvatsko in Slavonijo.

Glede deklaracije vlade RR še ni ničesar gotovega. Mogoče jo vlada prečita na jescenskem zaslanju. Obveščeni krogi dalje trde, da je ministrski predsednik Pašić sprejel predlog, da se Stjepan Radić izpusti iz preiskovalnega zapore.

V nervoznem pričakovanju nove vlade

Spor med radičevci in zajedničarji. — Položaj samostojnih demokratov dober! — Seja radikalnega kluba za popoldne še ni določena. — Nezadovoljnost nekaterih radikalov z vlado R-R.

— Beograd, 13. julija. (Izv. Ob 13.) Danes popoldne je zavladala v vseh političnih krogih velika nervoznost. Vsi parlamentarni naravno pričakujejo trenutka, ko odstopi sedanja vlada in se pojavi nova vladna kombinacija RR, ki ne živi v radikalnih krogih popolnega zaupanja. Danes so se

tike Narodnega bloka bi bile za državo in njeno bodočnost naravnost pogubne. Sporazum bi bil le nekaka strankarska kravja kupčija, ki bi kmalu ustvarila političen kaos brez izgleda za možnost reparske. Tak sporazum bi uničil tudi NRS, kaor je uničila radičevščina Davidovića. Vsaka strankarska kupčija, sklenjena na račun jugoslovenske misli, vsaka najmanjša koncesija potuhnjene separatizma bi pomenila zavjetek konca unitaristične Jugoslavije.

razširile že vesti, da sta ministra Marko Gjurčić in Uzunović že odstopila. Te vesti so bile netočne, kakor je to potrdil Marko Gjurčić, češ da nima povoda za odstop. V splošnem vlada povsod še velika negotovost, zlasti, kar se tiče sestave nove vlade.

Sigurno je to, da sedanja vlada odstopi v sredo, v četrtek pa se sestavi in imenuje nova.

Danes popoldne je vaš dopisnik imel priliko se delj časa razgovarjati s prvakom radikalne stranke Aco Stanojevićem. Med drugim je g. Stanojević izjavil:

Še ni vse končano! Res je, da radikali zagovarjajo stališče, da je treba likvidirati serbohrvatsko vprašanje in končno izvesti pomirjenje Srbov in Hrvatov in to iz razlogov, ki jih namreč blagor države. Glede samostojnih demokratov je g. Stanojević

vič izjavil: »Položaj samostojnih demokratov je posebno ugoden. Pričakujem, da si z dobro taktiko ohranijo in zagantirajo nadaljnje prijateljstvo radikalov.

Danes popoldne so se sestali načelniki in voditelji opozicijskega bloka. Značilno je, da se tega sestanka niso več udeležili zastopniki HSS. Navzoči so bili le hrvatski zajedničarji. Na sestanku so sklenili, da se popoldne skliče seja širšega odbora opozicijskega bloka. Od zajedničarjev se pridružil radičevcem dr. Kraljač, ki se imenuje med kandidati za člane vlade RR. Razkol med radičevci in zajedničarji je bilo opaziti tudi na današnji seji narodne skupščine. Za radičevce je govoril Pavle Radić in za zajedničarje posebej dr. Trumbić.

Glede ministrske liste RR so razširjene razne kombinacije. Kot ministrski kandidati se imenujejo:

1. Pavle Radić za agrarno reformo, 2. dr. Superina za šume in rudnike, 3. dr. Nikić minister trgovine in industrije, 4. dr. Kraljač ministerstvo, ki še ni določeno. Radičevci zahtevajo več podtajniških mest, tako dr. Pasarić za prosveto in izvenparlamentarec S. Kocijan za finančno ministerstvo. Sledeji je baje strokovnjak-specialist v davčnih problemih.

Za danes popoldne je sklicana seja parlamentarnega kluba HSS, ki ima končno odobriti sporazum. Značilno je, da seja radikalnega kluba še ni sedaj ob 13. popoldne sklicana in je pričakovati, da se klub temu sestani radikalni klub na seja, da čuje poročilo min. predsednika in odobri sporazum.

V radikalnem klubu je opaziti precejšnje nezadovoljstvo, ki je v prvi vrsti nerperjeno proti temu, da bi se z novo vlado RR razbil Narodni blok. Posl. Milutin Dragović, ki je kot podpredsednik radikalnega kluba odstopil, je dal danes v prisotnosti novinarjev duška svojemu nezadovoljstvu nad tem, da bi prišla na krmljo vlada RR.

V radikalnem klubu je izjavil M. Dragović, mora zavladati in zmagati poštenje. Jaz in 40 tovaršev hočemo odločno nasprotovati sestavi vlade RR ter svoje nezadovoljstvo tudi javno izraziti. V prisotnosti skupščinskega predsednika Marka Trifkovića je ponovil izraze nezadovoljstva.

— Beograd, 13. julija. (Izv.) Po poročilu nekaterih današnjih listov pričakujejo skorajšnji povratek Nj. Vel. kralja z Bleda v Beograd. Nova vlada se sestavi v sredo ali najpozneje v četrtek. Vlada RR se takoj predstavi narodni skupščini. Kakor je videti, predloži in kratkem Nikola Pašić demisijsko sedanje vlade lista nove vlade je že sestavljena in je bila po posebnem kurirju predložena kralju v pregled.

JAMA NAD BOHINJSKIM JEZEROM

— Bohinjska Bistrica, 12. julija. Na severnem gorskem obrobju Bohinjskega jezera so danes odkrili člani Društva za raziskovanje jam silno zanimivo in zelo poučno jamo »Vodica«, iz katere bruhajo za večjih nalivov ogromne množine vode.

NEVARNOST SPLOŠNE RUDARSKE STAVKE NA ANGLEŠKEM

— London, 12. julija. Glavni tajnik Zveze rudarskih delavcev Cock je na shodu rudarjev govoril o položaju angleških rudarskih delavcev ter med drugim povdarjal, da rudarji žele miru, če pa pride do meznega boja, so rudarji odločeni sprejeti velik mednarodni boj. Opozorila lastnike rudnikov, kakor tudi angleško vlado, da ne izvezejo splošnega konflikta. Če pride do boja, tako nastane borba. Kl je Anglija še ni doživela. Ako nas prisilita k meznemu boju, takrat mi ne bomo rušili rovov, ker bodo pripadali nam.

Predsednik zveze lastnikov rudnikov William je pozval nekaterne lastnike rudnikov, da prično znova meznega pogajanja z rudarji, čeprav so odklonili nekateri meznega zahteve rudarjev.

CAILLAUX IZVOLJEN ZA SENATORJA.

— Pariz, 13. julija. V departementu Serrah je bil fin. minister Caillaux izvoljen s 640 glasovi od 870 za senatorja. Soproga fin. ministra se je vozila v Angers, da tam čim prej izve volilni rezultat, zlasti, če je njen soprog izvoljen za senatorja. Avtomobil je v divjem diru priletel v obcestno drevo. Soproga je dobila zunanje poškodbe. Ko se je po nesreči zavedla, je bilo prvo njeno vprašanje: »Ali je moj soprog izvoljen za senatorja?«

BOJI V MAROKU

— Pariz, 13. julija. Francoski in španski delegati so vsjeraj podpisali sporazum glede Maroka. Francoska vlada je sporazum brzojavno odobrila. Položaj v Maroku se zadnje dneve za francoske čete izboljšuje.

KRITIČEN POLOŽAJ NA KITAJSKEM

— London, 12. julija. Iz Pekinga javljajo: Britanske oblasti so pozvale angleške podanike v Čečuanu, da zapuste pokrajino. V pokrajini Suatou je položaj za Angležje in Japonce zelo kritičen. Po angleških in japonskih trgovinah in podjetjih so izbruhle stavke. Domačani so organizirali bojko proti Angležem in Japoncem ter so preprečili dovoz živih podanikom Anglije in Japonske.

Romantičen roparski napad v Rumuniji

Bukarešta, 11. julija. S v četrtek popoldne sta ustavila znana rumunska roparja Monceanu in Nomescu z revolverji na cesti v letovišče Ulciano osebni avtomobil z 18 potniki. Roparja, ki sta bila oblečena v orožniške uniforme, sta prisilila turistke, da se jim izročijo vrednosti in gotovino. Med turistki se je nahajal tudi poslanec in bivši minister Micalacu, vodilni član kmetijske stranke, kateremu sta odvzela zlato uro in 2000 lejev gotovine. Eden izmed roparjev je imel nato na oropance ognjevit govor, v katerem jim je orisal žalosten položaj roparjev, ki jih sili, da posegajo po takih sredstvih. Roparja sta se nato še kakoli pol ure zabavala z oropanci ter jim vrnila manjše denarne zneske za nadaljevanje potovanja. Orožniki in vojaštvo zasledujejo pobelega roparja, ki sta nekaj meseci po umoru straže v jemišnici pobežnila iz zaporov.

Ponesrečen napad na železnico v Bolgariji

— Caribrod, 11. julija. Na glavni progi Sofija-Varna so položili neznanici trame preko tračnic, da bi povzročili železniško katastrofo. Ker pa je imel osebni vlak slučajno zamudo, je vozil po tiru tovorni vlak, ki je zavozil na trame in skočil s tira. K sreči ni bilo nobene človeške žrtve, pač pa je povzročila nesreča materialno škodo.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 9.05
Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Deske 20 mm 25 mm monte fr. me. blago 515; hrastovi friz 4—10 in 25—60 I in II vrsta fr. meja. blago 1200; bukove parjene deske 27—100 mm od 2.25—4.50 I in II vrste fr. meja. denar 900; bukova d. 1 m d. lanjska sečnja fr. Skopje 4 vag., denar 30, blago 30; zaključki 30. Ogje la eksp. blago fr. meja 1 vag., denar 87.60, blago 87.60, zaključki 87.60.

ZITNI TRG.

Pšenica Hard Winter II fr. Posloj trs., blago 395; oves novi sl. var. Lj., blago 270; krompir novi fr. štaj. postar blago 100.

7% invest. pos. iz f. 1921, denar 65.5, blago 67; Celjska posojilnica d. d., denar 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 265; Merkantilna banka denar 100, blago 104; Prva hrvatska štedionica denar 800, blago 807; Kred. zavod denar 175, blago 185; Sirojne tovarne in li-varne denar 104, blago 134; Trboveljska prem. družba denar 325, blago 330; Zdržne papirnice denar 100, blago 110; Stavbeni d. d. Lj. denar 165, blago 180; 4½% zast. kr. dež. bke. denar 20; 4½% kom. zad. kr. dež. bke. denar 20.

Zagrebska borza.

Dne 13. julija. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.005—11.105, Praga 167.75—170.15, Pariz 269.50—274.50, Newyork 56.48—57.28, London 275.25—278.25, Trst 212.75—215.75, Berlin 13.495—13.645, Dunaj 0.0795—0.08075.

Valute: češka krona 166.30—168.70.

EPEKTI:

7% invest. posoj. 1921 65—67; 2½% drž. rente za ratnu štetu 236—239; Ljubljanska kreditna 235—250; Centralna banka 9—10; Hrv. eskomptna banka 104.50—105; Kreditna banka, Zgb. 106—108; Hipotekarna banka 56½—57; Jugobanka 97—97.25; Prastrediona 807.50—810; Slavenska banka 69—70; Eksploatacija 28; Drava d. d. Osijek 130; Sečerana, Osijek 510—535, Isis d. d. 60—62; Nihag 39.50—42; Gutman 400—405; Slaveks 140—145; Slavonija 48—49; Trboveljska 335—345; Vevče 100—105.

Inozemske borze.

— Curih, 13. julija. Borza: Beograd 9.05, Pariz 24.25, London 25.045, Newyork 515.20, Milan 19.575, Praga 15.25, Dunaj 0.00725.

— Trst, 13. julija. Predborza: Beograd 46.20—46.40, Pariz 123.75—124.25, Newyork 26.20—26.40, Pariz 77.75—78.25, Dunaj 0.03675—0.03725, Curih 509—514.

Jugoslov. gasilska zoeza

OBČNI ZBOR.

Včeraj popoldne se je vršil v Mestnem domu ob številni udeležbi delegatov iz vseh krajev Slovenije občni zbor Jugoslovanske gasilske zveze. Zborovanje je otvoril predsednik g. Fran Barle, ki je pozdravil vse navzoče ter na to na kratko poročal o delovanju JGZ v preteklem letu. Naglašal je, da je JGZ napravila preteklo leto velik korak naprej in da je uspeh vsestransko zadovoljiv. Omenil je tudi, da je odbor izposloval, da so zaslužni gasilci v preteklem letu prejeli odlikovanja, kar pa je tudi predvsem zasluža podstarosta g. Josipa Turka. Tudi organizatorično je Zveza napredovala, včlanjenih ima sedaj nad 500 društev in 32 gasilskih žup. Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani je najmočnejša na jugu, ker je organizacija v ostalih pokrajinah naše države zelo slaba in se tam društva šele ustanavljajo. JGZ je bila preteklo leto v stalnih stikih z brati Čehi in Poljaki ter je mnogo pripomogla k ustanovitvi Vseslovanske gasilske zveze, ki je bila ustanovljena na kongresu v Varšavi. Zastopana je bila tudi letos na zletu čeških gasilcev v Brnu. Tam so bili navzoči tudi Francozi in Belgijci, ki so izrazili željo, da bi se izvršil v prihodnjih letih zlet na jugu, mogoče v Ljubljani. Govornik je mnenja, da bo mogoče izvesti ta zlet povodom 60letnice Ljubljanske gasilske župe, to je leta 1930. Naglašal je tudi, da oblasti zelo spoštevajo gasilske organizacije ter il gredo na roko, zahvalil sepa je tudi žurnalistiki, ki vsestransko podpira gasilsko misel. Takoj na to je občni zbor prešel na dnevni red. Na predlog podstaroste g. Josipa Turka je bila Nj. Vel. kralju Aleksandru odpisana na Bled vdanostna brzojavka.

Obširno tajniško poročilo je podal tajnik g. Hojan. Navedel je, da se je preteklo leto nanovo organiziralo 47 gasilnih društev, ustanovljene pa so bile 4 gasilske

župe: trboveljska, belokranjska in križevska ter mariborska in Prekmurju. Razpuščeno je bilo eno društvo, svoj pristop pa je prijavilo tudi 24 nemških društev iz kočevskega okraja. Ker pa nocoje sprejeti glavnega pogoja za vstop v Zvezo, to je slovenskega poveljevanja in uradovanja, se jih ne sprejme. V splošnem je dosedaj včlanjenih v Zvezi nad 500 društev, organiziranih v 34 gasilskih župah s približno 18.000 člani. V Ljubljanski oblasti je 286 društev (19 žup), v mariborski 216 (15 žup). Tajnik je nato navedel razne statistike ter poročal med drugim, da je bilo preteklo leto 142 članov odlikovanih z zlato svetinjo za 40letno zvesto službovanje in 609 članov s srebrno svetinjo za 25letno delovanje. Oblasti so vsestransko podpirale gasilski pokret. Veliki župan Ljubljanske oblasti je naklonil zvezi 153.025 Din podpore, veliki župan mariborske oblasti pa 111.375 Din podpore. Gospod Hojan je podal obnem tudi blagajniško poročilo, na kar so se razmotrivale razne aktualne zadeve, o takšni olajšavi, ukinitvi carine na gasilske potrebšrine in drugo. Sledile so volitve in je bil izvoljen tale odbor: predsednik g. F. Barle, I. podstarosta dr. Bergmann, II. podstarosta g. Josip Turk, tajnik g. Hojan, namestnik g. Špeglič, prisednika gg. Vengust in Rakuša, za pregledovalca računov gg. Majcen, Pristovšek, namestnik Rojina. Razsodišč: predsednik Pristovšek, prisednika: Jelčičnik in Stuhec.

Na predlog odbora so bili za častne člane Jugoslovanske gasilske zveze imenovani gg.: Seidl, starosta češke gasilske zveze, Chomiz, starosta poljske gasilske zveze in Vozab, starosta moravske enote. Imenovanim se izročijo posebni odznaki in spominske diplome. Občni zbor je nato razmotril še nekatere važne gasilske zadeve, kakor je bil ob 14. zaključen.

Sokol

Razvitje prapora Sokola na Viču

Na dostojen način, brez vsakega pompa je bilo včeraj popoldne razvitje prapora viškega Sokola pred sokolskim domom na Viču. Pred ljubljanskim Narodnim domom so se ob 14. zbrali zastopniki ljubljanskih sokolskih društev, žup in Saveza ter z zastavami in v godbo dravske divizije na čelu odkorakali proti Viču k razvitju. Pred Tribučovo hišo pri vstopu v glinško občino sta Sokole pozdravila v imenu viškega Sokola predsednik prosvetnega odbora Borštink in v imenu naprednih občanov podžupan Matej Oblak. Da ume Vič čeniti kulturnoetično delo Sokola, je pokazala včerajšnja slavnost razvitja. Večina poslopij in hiš je razobesila državne zastave. K razvitju se je zbrala v lepem številu mladina in tudi osiveli veterani na polju narodnega dela so z radostnim srecem prisostvovali svečanosti. Pred Sokolskim domom so se sokolske vrste razvstile. Pred odrom so se postavili bratski prapori, med drugimi Ljubljanskega Sokola, šišenskega in vrhniškega. Slavnostnemu razvitju je prisostvoval kot zastopnik velikega župana vladni svetnik dr. Andrejka.

Starosta viškega sokola Viktor Jelčičnik je otvoril svečanost s pozdravnim govorom, v katerem je naglašal:

Pozdravljam vas, Sokoli in Sokolice, v imenu viškega Sokola, ki slavi danes velik praznik razvitja svojega društvenega prapora. Pozdravljam tudi Vas, prijatelje Sokola. Težko smo čakali slovesnega trenutka, ko prvič zaplapolja nad nami naš prapor, simbol našega hotenja, naše moči, simbol ideje, kateri smo posvetili vse svoje duševne in telesne moči. Davno porojena želja našega članstva po lastnem praporu se danes uresničuje, naj se stnejo naše vrste okoli prapora, množijo naj se, pridobivajo naraščajo, ki naj s tem praporom na čelu širi in jači sokolsko misel in njeno slavo v družbi z onimi zmagovalnimi prapori, ki so dokazali pred svetom našo organizacijo in kulturo našega naroda. S to željo razvijam naš prapor in ga izročam tebi brat praporščak in te pozivam, da ga čuvšva čistega, da ga nosiš s častjo in zavestjo, da je to simbol našega sokolskega poslanstva. Zdravilo!

Br. Rado Šturm kot praporščak je

nato prevzel prapor v svoje varstvo.

Kumica ga. Amalija Zorčičeva je na prapor pripela lepo izdelan trak med streljanjem topičev in sviranjem sokolske koračnice, izražajoč upanje in željo, da praporščak ohrani in čuva prapor tako čiste, kakor ga je prejel iz rok kumice.

Praporščak Rado Šturm je nato s praporom v roki prisegel, rekoč: »Zaklinjam se in svetlo obljubljam, da bom nosil naš prapor s častjo in ponosom ter ga čuval, da ostane čist, kakršnega si mi izročil br. starosta.«

Br. Črnagaj je pozdravil napredek viškega Sokola ter se spomnil prvega našega Sokola, Nj. Vel. kralja Aleksandra I., vzklikajoč: »Prvemu Sokolu naš sokolski pozdrav: Zdravilo! Navzoči so iskreno in strumno odvrnili: »Zdravilo! Godba je zaglasila državno himno. V imenu Saveza in ljubljanskih društev je pozdravil razvitje g. Bogomil Kajželi. Ko so se prapori, ozlaščani z lipovimi venc, pobratili z novim sokolskim praporom, se je formalni sprevod, ki je med navdušenim pozdravljanjem vaščanov manifestiral za Sokolstvo po glavni cesti tja proti Dobrovi.

Razvitje prapora je viški Sokol zaključil na svojem letnem telovadišču z javno telovadbo, ki je pokazala lep napredek viškega Sokola. Videti je bilo takoj, kako napreduje sokolsko društvo vidno in rapidno, če razpolaga z lastnim domom, kjer lahko neovirano in sistematično goji sokolsko telesno vzgojo. Viški Sokol je večinoma nastopal samostojno, pri nekaterih točkah so pomagali tudi člani bratskih sokolskih društev.

Priznati moramo, da se je viški Sokol na javni telovadbi z vsemi svojimi močmi potrudil. Sodelovali so pri telovadbi člani in članice Ljubljanskega Sokola (Narodni dom) in Sokola II. Vsi nastopajoči so dvignili po svojih izvedbah telovadbo na višino, ki odgovarja slavnostnemu dnevu, razvitju sokolskega prapora. Viški Sokol je obnem dokazal, da se je v svojem Sokolskem domu marljivo pripravil na ta svoj praznik.

Javno telovadbo, ki se je vršila pod večjim vodstvom načelnika viškega Sokola Borštinka, je spremljala neutrudljiva godba dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kap. dr. Čerina.

Spored je otvorilo 23 moške dece z župnimi prostimi vajami. Vse tri izvedbe

so bile prav dobre, gibl točni, skladnost izvrstna.

Župne proste vaje 28 članic in za temi 29 članov so vzbudile v občinstvu občudovanje.

Niš manj kot dečki zadivila je ženska deca viškega Sokola (28) z vajami z vretenci, prepletenimi v narodnih barvah. Vse deklice tudi najmanjše izvršile so svojo nalogo tako hitro in mično, da so imeli starši nad svojo deco najlepše zadoščenje za zaupanje, s katerim so izročili Sokolu mladino v telesno vzgojo.

Sledila je orodna telovadba. Moška deca viškega Sokola preskakovala je spretno na razne načine konja na šir z ročaji. Vrstna na bradli, sestoječa iz članov viškega Sokola in bratskega društva Narodni dom (zmagovalci iz beogradske medletne tekme) je pokazala najtežje sestave. Stojte,

prevale, meti, odskoki v eksaktnih oblikah so bili izvedeni z lahkoto, prožnostjo, zraven pa z naponom skrajnih sil. Vrsta Sokola II. na drugo je pokazala nekaj, kar se redko vidi. Telovadci s svojim »juršim« na drog so kar očarali občinstvo. Vletočji naprej in nazaj, s prepletni, tezne stojke, razovke, odskoki v skrajnih oblikah sledili so si kakor v filmu.

Po orodni telovadbi nastopilo je 14 moškega naraščaja iz mesta s kiji. Lepe, koristne in nelahke vaje so vrli Sokolici izvršno izvedli. Spored je zaključilo 9 naraščajnic viškega Sokola z župnimi prostimi vajami s palicami. Marljive telovadke so se kar igrale z obrati in raznimi postavami; zapazil si klasične gibe.

Slavnost se je nato zaključila s primerno zabavno prireditvijo.

Prosveta

— Jugoslovanski umjetnici na riječkoj izložbi. Kako je javljeno, odazvali su se brojni jugoslov. likovni umjetnici pozivu riječkih kolega i generalnog tajnika I. internacionalne izložbe na Rijeku, g. Marija de Hajnala. Pročelnik Kolegija JUA, koji se u ime svojih stiga na Rijeku, preuzeo je aranžman Sekcije jugoslovanske, kojoj je određena jedna prostorija za 30 m zidja. Na tom djelu moće će se pretežno grafika i jedam deo slikarstva da prikaže pa se od 30 izlagača nalazi preko polovice grafičara; medju kojima nalazimo Slovence iz Ljubljane: Zagara, Poljanca, Cotiča, Santela, Šubica, Smrekara i druge mladje još grafičare B. Jakca, V. Pilona, Kralja, Fil. Stiplovska, Vidmara i dr., koji obraduju motive iz Slovenije. Iz Beograda i Osijeka izlažu: Leović, Roch, Gorković, Čutuković i Filakovac nekoliko grafičkih radova iz svojega kraja, dok se odlično reprezentira Filakovac sa 5 uljenih slika: »Odmor« i neko, lika slika portretnih. Od zagrebačkih možemo reći da izlazu tipični domaći slikari, kao: Josu Bužan, sa svojim izvršnim crtežima, zagoraca, te naših kumica i uljenim slikama ciganki, Ivan Tišov, krajolike sa naših Plitvica, M. Gjuric »Stari Zagreb«, »Motive iz Bosne«, čuveni njegov ciklus »Rim« te portret generala S. Bodrera, tajl. poslanika u Beogradu, R. Valdeca, naš najbolji kipar portretista izlaže Nj. Vel. kralja i kraljicu, te bročanu mladju knaza Nikole I. i nekoliko plakete. Bladi kipar Hotko izlaže jednu portretnu studiju u bronci, dok Pap Petar ina um svoje bakropise dve veće uljene slike medju kojima iskače Golgata sa svoje originalne zamisli. Stojan Aralica poznati portretista izlaže portret Markice Gambari iz Rima, dr. Iso Kršnjavi je dan izvrstan natura morte. Bosanski slikari izlažu svoje tipične krajolike i crteže

iz Bosne, to su Petar Tešić, Gabriel Jurkić, Gjoko Mazalić. Iz Splita odlični grafičar A. Uvodić nekoliko krajolika iz okolica Splita. Kako čujemo riječka će izložba biti jedan doživljaj za Rijeku, te će se otvoriti svečanim načinom kako ćemo to objaviti u oči otvorenja. Kolegij jugoslovanskih umjetnika i grafičara. — M. Gjuric.

— Aktuelni jadranski problemi (30 rasprava). Povodom Jadranske Izložbe, koja se otvara 25. o. m., redakcija našeg velikog ekonomskog časopisa »Bankarstvo«, izdala je jednu odličnu opremljenu propagandističku publikaciju, koja sadržaje trideset originalnih, u ovu svrhu napisanih rasprava. Medju autorima nalazimo: ministra n. r. Ljubu Janovića, ministra n. r. predsjednika Jadranske Straže, don Jur. Biankini, predsjednika Jadranske izložbe Dra. I. Tartaglia, pomoćnika ministra saobraćaja ing. Ran. Avramovića, pa onda Ljubomira St. Kosiera, Milana Prpića, Milana Krešića, Jerka Čulića, dra. Cirila Žizke, dra. Melka Cingriju, dra. Hugu Werka, dra. Vladimira Ravnika, dra. M. M. Stojadinovića, dra. Ljubu Leontića, ing. V. Morpurga, F. D. Andričevića, Maksima Sardiću, dra. Mirka Kus-Nikolajeva i druge. Cijena je ediciji: 50 dinara, oprema je odlična. Dobiva se u svima knjižarama i kod izdavača: Glavne Administracije »Bankarstva« u Zagrebu, Marovska 30. Knjižare i sakupljači pretpлата 25 % rabata. Svaki obrazovan građanin, koji se interesuje za savremene probleme našeg Jadrana, treba da pročita ovu interesantnu publikaciju.

Sport

Lahkoatletični miting Českoslovaška - Jugoslavija

3 novi svetovni rekordi. — Jugoslavija zmagala z 31:30 točkami.

V soboto so prispele v Ljubljano Českoslovaške sportnice, da merijo svoje moči v plemeniti borbi sporta z Jugoslovencami. Dasi se je pri nas damski sport razvil šele v povojnih letih, zavzema danes že odlično mesto ter dosega mednarodno kvaiteto. Jugoslovence so bile Čehinjam enakovredne, da celo nadmiče n Jugoslavija je zmagala z 1 točko difference. V nastopnem podajamo potek obadnevnihih sportnih tekmovalj. V soboto so bili med drugimi največji veliki župan gg. dr. Bačič, general Živković, gerent dr. Puc in dr. Prisostvovalo je izredno mnogo občinstva.

Rezultati v soboto:

Po običajnih formalnih pozdravil so pričela tekmovalja.

I. skok v višino z zaletom: 1. Duša Santel (Jugosl.) 135 cm; 2. Lida Havličkova (ČSR) 135 cm; 3. Milka Havličkova (ČSR).

II. skok v daljavo z zaletom: 1. Vera Pervan (Jug.) 474 m — nov jugoslovanski rekord; 2. Smolova (ČSR) 465 cm; 3. Duša Santel (Jug.) 455.

III. met diska: 1. Baby Kršić (Jug.) 23.25 m; 2. Koka Tomljenović (Jug.) 22.435; 3. Vidlakova (ČSR) 22.11 m.

IV. met krogel: 1. Vencova (ČSR) 840 cm — nov svetovni rekord; 2. Fanci Bernik (Jug.) 768 cm, 3. Baby Kršić (Jug.) 758 cm.

V. tek 100 m: 1. Smolova (ČSR) 13.4; Oman (Jug.); 3. Milka Havličkova (ČSR).

Moška tekmovalja

Na programu so bila tudi tekmovalja moških.

Rezultati so bili:

100 m: 1. dr. Perpar (Prim.) 11.2; 2. Valtrič (Prim.); 3. Stepišnik (il.) 5000 m: 1. Deržaj (Ilir.) 17.49; 2. Slapničar (Prim.); 3. Roth (Ilirija) Met kopja: 1. Orehek (il.) 45.02 m; 2. Cimperman (Prim.) 20.04; 3. Jančigaj 36.80 (Prim.)

Tekmovalja v nedeljo

Vnedeljo je prisostvovalo tekam zelo veliko občinstva, tribuna je bila gosto zasedena. Ob 17. se je pričela nogometna tekma med

A in B teamom.

A team so tvorili večinoma igrači šišenskega Hermesa, ojačeni z Zemljakom (Primorje), B team kompletno Jadrano. — Zmagal je po zanimivi borbi B team s 4:3 (1:2). Moštvu sta si bili popolnoma enakovredni, A team boljši v prvem polčasu, B team v drugem. Igralo se je na obeh straneh z mnogo volje in elanom, pomikanje tehnike pa je bilo obojestransko opažati. Sotil je g. Vodišek.

Damska stafeta 4x60: 1. Českoslovaška (Havličkova, Prokeševa, Olmerova in Smolova) v 40 in ena petinka sek — nov svetovni rekord. 2. Jugoslavija (Gregorinova, Bernikova, Omanova, Santelova). Boj je bil zelo oster in je Jugoslavija vodila do zadnje predaje, kjer je Santelova došla 3 metre naskoka, ni pa mogla vzdržati

napram silni sprinterici Smolovi, ki je v čem gantnem stilu rezala cili.

Hazena Praga - Ljubljana 10:3 (6:1) Nato se je vršila hazena tekma med reprezentancama Prage in Ljubljane, ki je končala z zaslužno zmago Prage v razmerju 10:3. Prazanke so bile našim daleko nadmočne, tako v startu na 200, v preigravanju, dodajanju in streljanju na koal. Vsi goali so bili razantni, neubranljivi strelji. Poleg tega so bile Čehinje fizično našim silno nadmočne in so to precej izrabile. Naše šibke igralkе mestoma nikakor niso moge do žoge, še manj do strela.

Pri Čehinjah so bile dobre vse igralkе, posebno so se odražale vratarica Lida Havličkova, ki je lovila dolge in nizke strele, branilka in srednja napadalca Janderova. Naše igralkе so delale kakor so mogle in znale, borile so se izredno pošteno, vendar Čehinje niso dozele. Sprva je naša družina igrala zelo lepo, zlasti napad, katerega je uspešno vodila Petričeva. Ta je dala tudi v prvem polčasu edini gol. Obramba in krilci so imeli težko delo, pošteno sta igrali Vidrova in Omanova, šibka in mala Petanova, ki je morala kasneje zamenjati z Bernikovo, se napram močnim Prazankam nikakor ni mogla uveljaviti. Prvi polčas je končal s 6:1 za goste.

Videlo se je takoj, da bo Ljubljana doživela hud poraz. V drugem polčasu pa je Ljubljana očala svoj tek z Zagrebčankama: Tomljenovičeva in napadu, vratarici pa je zamenjala Gršetičeva. Obe te dve odlični igralki sta mnogo pripomogli, da je Ljubljana odnesla tako časten rezultat. Koka Tomljenovičeva je res igralka odlične kvalitete, lahko se reče, da je bila najboljša na polju; zabila je tri gole za Ljubljano, od katerih pa sodnik enega ni priznal, Gršetičeva je na svojem mestu popopnoma zadovoljila in branila vse, kar se je dalo. Padle, iz bližine streljane gole ni bilo mogoče držati. V drugem polčasu so Čehinje zabile še pet golov, od katerih pa je sodnik dva anuliral, tako da je končni rezultat 10: za Prago. Sodnik g. Bosner je bil sicer malo pedanten, vendar je v ostalem sodil zelo zadovoljivo.

V pavi se je vršil tek na 400 m. Siatali so Valtrič (Prim.), Rosenkranz (Hašk, Zagreb) in Webl (Prim.) Zmagal je v krasni, izredno napeti borbi v kolosalnem finisu Valtrič v 53.6. Komaj pol metra za njim Rosenkranz. Pri odhodu je publika prirajala simpatičnim Čehinjam priščne ovacije.

Rezultat propagandnega lahkoatletičkega mitinga Jugoslavija : Českoslovaška je končal z zmago Jugoslavije v razmerju 31:30 točkami.

NOGOMETNE TEKME

— Celje: Ilirija - Atletiki 3:2. Ilirija s 6 rezervami.

— Beograd: BSK - Sašk 5:0.

— Dubrovnik: Hašk - Jug 8:0; Hašk - Gošk 6:1.

— Wibuurg: Avstrija - Finska 8:0.

— Stockholm: Švedska - Madžarska 6:2.

— Varšava: Hakoah - Polonija 4:2.

— Gradec: Graz - Linz 4:0.

— Baden: Dol. Avstrija - Štajerska 1:1.

Julijska krajina

— »Rdeče knjige« — zaplenjene. V Gorici je izhajala zbirka političnih spisov pod imenom »Rdeče knjige«. Podprefekturi posebno ni bil všeč Janka Kralja sestavek: »Boji majhnega naroda« in poskrbela je pri videmski prefekturi za zaplenbo. Prefekt pravi, da omenjeni spis pripoveduje na privlačen način zgodovino Irske in namiguje spretno na današnje razmere, v katerih živijo baje Slovenci v Italiji, tako da se vsaja v srce čitateljev prepričanje, da Slovenci niso italijanski državljani, uživajoči v polnem obsegu svoje kulturne in politične pravice, marveč da jih drži italijanska država v neznošnih razmerah zatiranja in političnega tlačanja. Prefekt misli, da so Kraljeva izjavljana v nasprotju z resnico. Znano pa je dobro vsi javnosti, kako se v Juljski Krajini čestokrat resnica zamenja za neresnico.

— Promocija. V Brnu je promoviral za inženirja agronomije g. Andrej Čok iz Lomierja pri Trstu.

— Smrtina kosa. V Opatiji je pred kratkim umrl g. Ivan Flamin, pomorski kapetan, mož zlatega jugoslovanskega srca, eden starih borcev za pravice našega ljudstva. Pokopan je v Kastvu. Isti dan je umrl ugledni trgovec Rihard Tomašič, splošno v trgovskem svetu in velik dobrotnik domačim siromakom. V njemu je bilo pravo rodno čustvovanje. Obema častem spomin!

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Križarka se je ustavila samo v Gibraltarju in je nato nadaljevala svoje pot proti Madeiri. Dne 19. novembra je dospela v pristanišče Funchal, v mesto, ki je bilo Karlu odločeno za bivališče. Topovi portugalskih obrežnih baterij so grmeli »Cardiffu« v pozdrav. Tudi angleška križarka je izprožila par strel in razobesila svoje zastave. Nato se je izvršilo izkrcanje.

V pristanišču je bila zbrana tisočglava množica. Prihiteja je ne toliko, da pozdravi izgnanega vladarja, kakor da napase svojo radovednost. Kljub živahnemu južnemu temperamentu prebivalstva, je bil sprejem hladno hladen. Nobenih izrazov simpatij, nobenih izrazov sočustva, samo hladna radovednost, ki hoče napasti oči ob prihodu moža, ki je bil pred vladar enega najmočnejših cerstev na svetu. Poleg službenih oseb ni bilo nikogar, ki bi bil došlece pozdravil. Edini pater Honem de Gouveia, ki je bil iznancem določen za dušnega pastirja in

95

spovednika, je hitel dvojici nasproti in ju pozdravil. Nato ju je najprvo peljal v cerkev in nato v vilo »Viktorijo«, ki jima je bila določena za bivališče.

Dvojica si je ogledala vilo in se nato poslovila od svojega spremstva. Ostala sta sama. Več tednov sta bila pod neprestanim nadzorstvom, nikoli nista mogla dati izraza svojim pravim čustvom, sedaj sta si oddahnila. Zita je zaplakala kot malo dete in se naslonila na svojega sopraga. Molče je stal Karel ob oknu in nemo zrl v daljavo, kakor da bi v duši vneprej čutil svojo usodo, kakor da bi se zavedal, da mu je usojeno zaključiti svojega življenja tek na tem otoku.

Ko je tako Zita dala duška svojim čustvom in si vsaj deloma olajšala srce, se je vzravala in zaklicala: »Ne bil bi vreden, da si knez, ako bi ti ne bila prestop in gospodstvo tvojega življenja vsebina. Kakšne načre hočeš izvesti kot cesar v izgnanstvu?«

Trpkost je nasmehnili in odvrnil: »Moji načrti so načrti rodbinskega očeta, ki mora skrbeti za ženo in deco. Za vas ostanem ostanem cesar in v vas imam državo, ki jo ne smem izgubiti!«

Znova so se ji orosile oči s solzami. Cesar pa jo je prijel za roko in vzkliknil: »Majhna je naša država in poleg tega ni niti naša last. Človekoljub jo je nam posdil, da imamo vsaj streho in zatočišče.

Pa kaj to! Urediti si hočemo to vilo, da se bomo vsaj dobro počutili!«

Urediti, da bi se v nji dobro počutili? To je bilo težko. Vila »Viktorija« je bila zgrajena samo za letovanje v toplem podnebnju in ni imela nobene peči. Po zimi, v času neprestanega deževja ni bila baš prijetno bivališče. Ni se potem čuditi, da je Karel opetovano obolen in se ni nikdar počutil baš dobro. Poleg tega je bil dalje časa sam. Zita je odpotovala na grad Hortenstein v Švici, kjer sta pred poletom na Madžarsko ostavila svojo deco. Šla je po otroke, da jih pripelje na Madeiro. Njen povratek se je zakasnil, ker je eden izmed otrok obolen in so ga morali operirati. Z nepopisnim koprnenjem je čakal Karel na njen povratek. Končno se je vrnila. Angleški parnik »Avon« je priplul v Funchal. Na njegovem krovu je bila Zita s svojo deco. Čim se je parnik usidral, je Karel hitel na krov, da osebno pozdravi težko pričakovano svojo rodbino. Bilo je to radostno svidenje. V krogu svoje rodbine je preživel še nekaj lepih, veselih dni, polnih solnca in radosti. Nato pa so prišli žalostni časi. Ni bilo več solnca in azurno modrega obzorja. Težki oblaki so se podili nad Madeiro in z neba je lilo, kakor da bi se odprle vse nebesne zatvornice. Ozračje je bilo težko, dušljivo, da je človek jedva mogel dihati. Ze itak napeto Karlovo živčevje je prišlo popolnoma

iz ravnotežja. Postal je nenavadno tih in zamišljen. Dolge ure je zrl nemo predse in razmišljal: Kde ve, kje so bile njegove misli? Zita ga je skušala razvedriti. Zaman! Še globlje se je zatopil v svoje misli. Misli je na Wolkensteina, ki je svojo zvestobo plačal s smrtjo. Često ga je obvladal kes ob misli, kako bi se bilo vse drugače zasukalo, ako bi se bil ravnal po grofovih nasvetih. Njegova kratka dveletna vlada je bila samo ena veriga zmot in pregreškov proti najprimitivnejšemu načinu vladanja. Zaklad podaniške ljubezni, ki mu je bil ob nastopu vlade v izobilju na razpolago, je lahko misleno zapravil in kopicil napako na napako, greh na greh, dokler ni v ljudstvu vdanost in ljubezen izginila in na njenem mestu zagospodovala mržnja. In vendar je imel dobro voljo! Toda nedostajalo mu je močnejše energije, ki bi voljo spremenila v dejanje. To je bila njegova tragična krivda. In ta njegova krivda ga je spravila ob krono in državo.

V takšne misli in spomine se je utapljaj. Kakor senca je taval okrog in njegov nastop je bil negotov, kakor da bi neprestano samo sanjal. Ponoči ni mogel spati. Blagodejni in blagotvorni sen je bil pri njem redek gost. In kadar je prišel vendarle k njemu v posete, so ga mučile težke sanje. Zato je hiral in bežal od dneva do dneva, predvsem na duši, a nič manj tudi na telesu...

Gospodarstvo

Državni dohodki in izdatki za leto 1924-1925

Te dni so bili objavljeni uradni podatki o državnih dohodkih in izdatkih v proračunskem letu 1924/25 (od aprila 1924 — marca 1925). Dohodki so znašali po proračunu 10.405.000.000 Din. Dejansko pa je država prejela 11.190.000.000 Din, torej 785.000.000 več nego je bilo določeno v proračunu. Največji del tega prebitka gre na račun prometnega ministristva (namesto 2.88.000.000, je imelo to ministristvo 2.706.000.000 Din dohodkov; prebitok znaša torej 617 milijonov). Trošarine in takse so dale 247.000.000 več nego je predvideval proračun. Manj so dale carine in sicer 290.000.000, dalje dohodki od državnih posestev in 500 odnosno 30% pridavek (za 132.500.000 Din).

Kar se tiče izdatkov, je bilo v prora-

čunu določeno 10.405.000.000 Din. Stvarno pa je država izdala v tem času 10 milijard 579.000.000 Din ali 174.000.000 Din več nego je bilo v proračunu. Celokupni prebitok dohodkov nad izdatki znaša torej 610 milijonov dinarjev. Prometno ministristvo je imelo 657 milijonov dinarjev več izdatkov, nego je bilo določeno v proračunu, ministristvo prosvete 147.000.000, ministristvo vojne in mornarice 75.000.000, notranjih zadev 68.500.000, pravde 39.000.000, poljedelstva in vod 28.500.000 itd. Manj je potrošila vrhovna državna uprava (za 528.000.000), finančno ministristvo 69.000.000, ministristvo pošt in brzojava 34.000.000, socialne politike 47.000.000 itd.

—g Hmelj. XI. poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Zatec ČSR, 9. julija 1925. V sled pomanjkanja padavine je hmelj v rasti le malo napredoval, pač pa že pre-

haja v cvet in tvori tuintam tudi že kobile. V neokropljenih in v nizkih, slabših nasadih so se ušji pomnožile ter se obrambna dela nadaljujejo. Razpoloženje na trgu je mirno, cene so oslabele. Plaćuje se od 3400 do 3500 EK za 50 kg. — Monakovo. Poročilo nemškega hmeljarskega društva začetkom julija t. l. Nasadi se pridno obdelujejo in so brez vsakega plevla. Lanska mokrota in letošnja suša vplivata neugodno na razvoj rastline, katera je zelo vitke postave. Vidi se ji, da je le z največjo silo dospela do vrha drogov. Mnogo korenin sploh ni poznalo, druge je nepopolno. Tipično za Hahtertan je dejstvo, da stoji poleg treh do štirih zdravih in krepkih rastlin ena, dve in celo tri prav slabi. Skoro v vseh nasadih se naide vsled vročine na posameznih rastlinah rdeči pajek, o katerem se še ne ve, ali ga bo deževno in mrzlo vreme pregnalo, ali se bo v vsled vročine začel razprostrirati tudi po ostalih, še neokropljenih rastlinah. Nadalje se opazuje, da hmelj izvanredno hitro prehaja k cvetju — kar ni dobro znamenje. Dvoletni nasadi bodo brez pridelka. Množina letošnjega pridelka bo nekoliko večja od lanske, ven-

dar bo kakovost prvovrstna. Hmeljarji se končno opozarjajo na lepo obiranje, pravilno sušenje in basanje. — Alizacija. Mrčese se pomnožuje. —g Konvencija iz Italije. V Firenci podpisane konvencije se dele v tri skupine. V prvi so tiste konvencije, s katerimi se ureja vprašanje predvojnih dolgov in socialnega zavarovanja. Druga skupina konvencij obsega vprašanje Zadra in Reke, dalje vprašanje opcije Jugoslovenov na Reki in položaja Italijanov v Dalmaciji. Tretja, najvažnejša skupina, obsega konvencije o ekonomskih, socialnih in industrijskih problemih v zvezi z vprašanjem prometa v področju Reke in Zadra. Službena rimska agencija je izdala komunikle, v katerem pravi, da so konvencije predložene obema vladama, da bodo v sredo ali četrtek podpisane.

—g Zalogo vina v šibeniškem okraju. Po statističnih podatkih vinogradnikov je v šibeniškem okraju še nad 25.000 hl vina. Vsa vina so dobro ohranjena. Največ vina je ostalo v Šibeniku samem (okrog 12.000 hl). Vina se je izvažala zadnje čase malo. Dobro vino se prodaja na debelo po 3.75 D.

—g Naš karbid na grškem tržišču. V zvezi s poročili o skorajšnji obnovitvi pogajanj z Grško je poslala splitska zveza industrijalcev ministru trgovine in industrije spomenico, v kateri opozarja na potrebo, da se pri bodočih pogajanjih upošteva plasiranje našega karbida na grškem tržišču. V Grškem nam delajo navzlic popolnima prometnim razmeram veliko konkurenco pri karbidu bolj oddaljene države.

—g Posojilo Reke. Te dni se mudijo Rimu reški prefekt Vitorillo, da izposluje posojilo. Baje je dosegel svoj cilj in bo posojilo Reki v kratkem odobreno. Obresti bodo znašale 5%; posojilo bodo odplačevali industrijalci v 20. letih, pa v 10 letih. Poleg tega je prefekt izposloval, da ostanejo vse dosedanje parobrodne proge, ki se začenejo na Reki in da dobi reška ladjedelnica znatne državne dobave, kar je reške gospodarske kroge zadnje čase najbolj zanimalo.

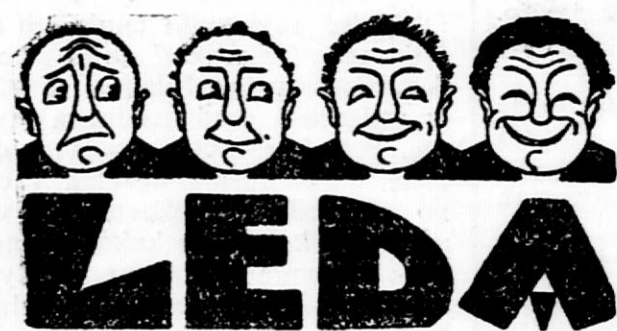
Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOP

Damske obleke fine in okusno izdelane od Din 80— do 170 — BLUZE najnovejše od Din 50— do 150—, PREDPASNIKI beli, barvasti, klotasti in iz lista, kombinirane kakor tudi različno damsko perilo ne dobite nikjer tako dobro in poceni kot pri
F. in J. Gorjanc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si izložbo! 123-L

Dr. M. Ambrožič
ne ordinira
od 14. julija do nadaljnjega obvestila.
2353

Razširjajte „Slov. Narod,“

Svetnik stola sedmorice, odd. B, v p.
Fran Milčinski
je prišel poslovati kot
odvetnik.
Svojo pisarno ima v Ljubljani, Wolfova ul. št. 5, skupno s svojim svakom, gospodom odvetnikom
dr. Viljemom Krečijem.

edino uspešno patentirano in zakon. zavarovano sredstvo
proti pleši in izpadanju las ter prhljau. Za eno popolno zdravljenje zadostja skatija po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštino) razpošilja **Kozmetički zavod LEDA**, Zagreb, Nikoliceva 1, poštni predal 35. — Skladišče za Ljubljano: „SALUS“ d. d. 113—1.

PERILO moško, žensko, otročje
KOPALNO plašč, trikot-obleke, čevlje
NAMIZNO prti in prtiči, beli in barvani
POSTELJNINA odevje, ruhe, blazine
PERJE in puh ter popolne
OPREME za neveste in dojenčke
G. J. HAMANN LJUBLJANA, Mestni trg 8.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pritužno vest, da je naš dobi soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

FRANC KODELA
trgovec in posestnik

v nedeljo, dne 12. t. m. ob 13. uri po kratki mučni bolezni, v 67. letu starosti, bogu-vdano preminul. — Pogreb predragga pokojnika se vrši v torek, dne 14. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Podsmreka šte. 5, na pokopališče na Vič.

Podsmreka pri Ljubljani, dne 13. julija 1925.

Ivana Kodela roj. Auman, soproga. Franc, Franoka in Antonija, otroci. Matija Kodela, brat. Frančiška Sever roj. Kodela, sestra. Franja Kodela roj. Kano, sinova. Martin Bizjak, Ivan Brodnik. Vnučki in vnukinje. 2-49

Janko Modrijan
trgovec
Eleonora Modrijan
roj. Fantini
poročena.
Ljubljana, v juliju 1925.
2348

Ze 19 let
prijazne stogie in kapsule **Larocin** najbolje zdravilo gnojnih kanavcev (triper) boleznj močilnih organov, beli iztok pri ženskah. — V vseh lekarnah, škafitijca Din 20.
S pošto. lekarna BLUM, Subotica.

Kurja očesa.
Najbolje sredstvo proti kurjini očesu
Claven
Zaščitni znak.
Skladišče v lekarnah ali drogerijah ali naravnost iz trgovine in glavnega skladišča.
M. Urnjak, lekarnar, Sisak

Elektromotor e in diname,
zar. ice „OSRAM“ — „TUNGSRAM“ — električne napeljavne (najbolj prozvod), leščene, svetilke in armature, električne števce (sviljarski proizvod), električne likalnice in posode, telefone, zvonice in elemente, ves drugi električni material kupite najceneje pri elektrotovrki
KAROL FLORJANČIČ, CELJE.
Postrežba točna. 140/L

Mali oglasi, ki služijo v posredovalno in socialno namene občinstva, vsaka beseda 50 nar. Najmanjši znesek Din 5

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje ter oglašje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1—, Najmanjši znesek Din 10

Službe
išče službo za slugo. — Ponudbe pod „Invalid 2337“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Plaćilni natakar
starejša moč — išče službo v letovišču. — Ponudbe pod „Letovišče/2311“ na upravo „Slov. Nar.“.

Modistika,
dobra moč, išče službo pri boljšem modnem salonu. — Ponudbe pod „Modistika/2263“ na upr „Slov. Naroda“.

Slikarski pomočnik
dobro izurejen, išče službo. — Dopisi pod „Stalno/2339“ na upravo „Slov. Naroda“.

Fletilka,
izurjena v volnenih izdelkih — se sprejme. Do lo zavarovano tudi čez poltje. — Vpraša se: Rožna dolina, Cesta II. št. 13 — do torka. 2330

Gospodična
brez starosti išče službo v pisarni. Najraje na delu da bi imela stanovanje in hrano v hiši. — Cenj. ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Brez staršev/2268“.

Stalna služba
kot trgovska ali pisarniška moč — iščem. Polov. žim. 15.000 Din kavcije. — Ponudbe pod „Kavcija/2280“ na upravo „Slov. Naroda“.

Prikojevalka-directrice za izdelovalni-co perila (ženskega in moškega) — samo prvovrstno moč — se išče. — Ponudbe pod „Perilo/127-L“ na upravo „Slov. Naroda“.

Blagajničarka
s prakso išče službo v večjem podjetju mestu. — Cenj. ponudbe pod „Blagajničarka/2274“ na upravo „Slov. Nar.“.

Vrtnar
srednjih let, oženjen, tizen, marljiv, s prakso — išče službo za takoj. — Ponudbe pod „Vrtnar/2262“ na upravo „Slov. Naroda“.

Svetovnoznana tvornica pletilnih strojev išče za razpečavo svojih izdelkov serijsnega in spretnega zastopnika. Ponudbe z navedbo referenc na upravo „Slovenskega Naroda“ pod „Zastopnik/2306“.

Invalid
išče službo za slugo. — Ponudbe pod „Invalid 2337“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Dva delavca
sposobna za izdelovanje usnjatih gamaš — se sprejmeta. — Nastop in plača po dogovoru. — Ponudbe na naslov: „Jolila“, Josip Lauber, Vin-kovci. 2331

Trg. pomočnik,
vojaščinu prost, izurjen v mešani trgovini — išče službo na delu, da bi imel vsa okrobo v hiši. — Ponudbe pod „Izvežban/2338“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Iščo se za takojšnji nastop fakturist
sposoben in zanesljiv, samski, s primerno teoretično izobrazbo in več letno trgovsko prakso, z znanjem slovensčine in nemščine, stenografije in strojepisja. — Ponudbe z navedbo plače pri prosti kurjavi, razsvetljavi in stanovanju na: Zdržene razpisnice d. d. Večve, pošta Devica Marija v Polju. 2342

Kur'm
Motor od 10—12 HP, kojeg bio sistema rabljeni kupujem. Ponudbe molim na: Ignetz Corijan, Zagreb, Draskovičeva 54. 2325

Vij. no
delo ohranjeno — kn-pim. — Dopisi z navedbo cene pod „Vijolina/2334“ na upravo „Slov. Nar.“.

Prodaj
dobro ohranjeno, napredaj za Din 1500. — Ponudbe pod „Kolo/2343“ na upravo „Slov. Nar.“.

B. A.
dobro ohranjeno motor, no kolo 2 1/2 — se takoj prodaj. Ogleda se v delavnici — „Jugo“ avto, Ljubljana, Dunajska cesta. 2351

Pozor! Pozor!
Tovarniški ostanki za perilo so naprodaj po polovici ali zelo znižani cenah. Ne zamudite ugodne prilike! Ljubljana, Resnaisova cesta 30/1, desno. 2288

Različni
prodaj skupno ali posamezno — Dopisi pod „Pohišstvo/2336“ na upravo „Slov. Naroda“.

Več ranj
izročencev in tudi rojev gerstung in langstroh mere. — Ceno pove Ref. Meglen, Struge pri Dobropolju. 2341

Belz samska
z dvema belima mladičema naprodaj na Brezovici št. 57 — za 750.— dinarjev proti takojšnjemu plačilu. 2329

Šokali
Gostilno na prometnem kraju — iščem v najem. — Dopisi pod „Prometni kraj/2314“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Ponk
Dijak daje med počitnicami instrukcije. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Gimnazija/2340“.

Francoščino
instruiram — nižješolca (nižješolko). — Ponudbe pod „Jomilja/2346“ na upravo „Slov. Naroda“.

Instrukcije
v vseh predmetih prevzame med počitnicami dijak, ki je dovršil 6. realko z dobrim uspehom. Ponudbe pod „Sigučen uspeh/2350“ na upravo „Slov. Naroda“.

Stanovanja
Sobo in kuhinjo išče zakonski par. — Dopisi pod „Takoj/2344“ na upravo „Slov. Naroda“.

Stanovanje
2-4 sob s pritlikinami v centru mesta, v novi hiši — išče trgovec. — Ponudbe pod „Mirna stran/2260“ na upravo „Slov. Naroda“.

anije,
obstoječe iz 2-3 sob in kuhinje išče boljša mirna stranka za takoj ali s 1. avgustom. Ponudbe pod „Avgust/2335“ na upravo „Slov. Naroda“.

Dv. ite pisma
v upravi „Slov. Naroda“: „Kuharica 2248“; „Ključavničar 2219“; „Nada 2142“; „Največji komfort 30“; „Potnik 2265“; „Samostojna 2212“; „Zapravljenec 2132“.

G. podična
srednjih let želi znanstvo v svrhu žinitve s solidnim gospodom. Prednost imajo železniški uslužbenici. — Ponudbe pod „Zvezd/2333“ na upravo „Slov. Naroda“.

Vdovec
želi znanja v svrhu žinitve z gospodično ali vdovo brez otrok. Prednost imajo le dotične, ki posedujejo posestvo. — Dopisi pod „Na deželo 2298“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Nenremičnine
Stavbna parcela v lepi legi na Selu — je naprodaj. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Parcela/2326“.

Ena. str. hiša
z vrtom in vodnjakom, v bližini farne cerkve, nedaleč od Kamnika, priprava za vsako obrt — se radi družinskih razmer takoj prodaj. — Ponudbe pod „Okraj Kamnik/2286“ na upravo „Slov. Naroda“.

Redka prilika!
Prodaj se posestvo ne da le od železniške postaje v lepem in prometnem kraju na Dolenjskem. — Posedstvo obsega zidano stavbo, prostoren hlev, kleti, lep vrt, nekaj gozda in zemljišče. — Dopisi pod „Redka prilika 2284“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Razno
Suhe gobe
M. GERŠAK, Ljubljana, Kongresni trg 10. 129/L

Pst! Patent 2538!
Samo „LUCIFER“ uniči je trajno stenice (šurke)! — Winter & Zupan, Sv. Petra 35 — Leskovic & Meden, Židovska ulica. 118/L

Ajdo
sivo, lepo semensko blago in inkarnat detelje nudi najceneje SEVER & KOMP., Ljubljana. 139/L

Solne pege,
možolje, bradavice, kurja očesa — odpravijo prvorstni recepti. — Pisma priložiti 10.— Din po značko Preizkušeni/137L ter poslati na upravo „Slov. Naroda“.

Ako se hočeš hitro in bogato poročiti,
ne pozabi inserirati v „Slov. Narod“!

V. MEDNARODNI DUNAVSKI SEJEM
BRATISLAVA.
23. avgusta do 2. septembra 1925.

Mednarodni kongres za usnje

Razstava orjentaliskih preprog

RADIO

„TELEFUNKEN“ „VOCAPHON“

Material za amaterje

JUGO-AUTO, LJUBLJANA,
Dunajska cesta šte. 36.

AFILIRANI ZAVOD: Banke Čehoslovaških legij v Pragi z njenimi 21 podružnicami v Čehoslovaški ter delniško glavnico od Kč 70.000.000 — ter rezerv. fondom od Kč 30.000.000 — ter vlogami nad Kč 800.000.000.

Dobrovoljačka banka d. d. v Zagrebu
podružnica Ljubljana.

Polno vplačana del. glavnica Din 5.000.000.—
Rezerve Din 750.000.—
Brzjavi: „DOBRBANKA“ Ljubljana.
Telefona: 5 in 720.

Prevzema vloge na hranilne knjižice in na tekoče račune ter jih obrestuje kar najugodnejše. 1111 Obavlja vse bančne posle najkulantneje.